16de Jaargang   Curaçao den 16den September 1899.   No. 820

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, No 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.

Curaçao, 15 September.

HET NADEEL VAN DEN ALCOHOL.

In alle beschaafde landen houdt men zich op het oogenblik bezig met de schadelijke gevolgen van het gebruik van alcohol. De *Figaro* wijdt een artikel aan de manier, waarop de strijd tegen den vijand bij de verschillende volken gevoerd wordt.

In Europa hebben de Engelschen den kruistocht begonnen, niet met redeneeringen, maar met cijfers. Zestig jaar geleden wilde een zekere Engelschman, Robert Warner genaamd, een levensverzekering sluiten, doch alle maatschappijen wezen hem af, omdat hij slechts water of andere onschadelijke dranken gebruikte, en men zich, naar de denkbeelden van dien tijd, evengoed kon laten ophangen.

De Engelschen houden nu eenmaal niet van dwang. De heer Warner richtte dadelijk een verzekeringmaatschappij op, waar men iedereen afwees die spiritualiën gebruikte. De maatschappij bleek een goudmijn te wezen. De sterfte onder de personen, die zich bij hem lieten verzekeren, was veel minder groot dan bij zijn concurrenten.

Natuurlijk kreeg hij navolgers, in Engeland zelf, en ook in Amerika en Australië. De maatschappijen, naar het voorbeeld van de zijne ingericht, geven tot 25 pCt. korting op het gewone tarief en toch verkeeren zij in zeer gunstigen toestand, omdat de levensduur van de onthouders zooveel langer is, dan dien van de drinkebroers. Dit bracht ook de Engelsche vereenigingen tot onderlinge ondersteuning aan het denken en dezen stelden op hun beurt een vergelijkend onderzoek in. Wie heeft de meeste "dagen ziekte", de onthouder of hij, die sterken drank gebruikt; zonder evenwel een dronkaard te zijn? Ook hier deden de cijfers uitspraak: over een bepaalden tijd genomen wees de onthouder 17 dagen, en 12 uren ziekte aan, tegen gemiddeld 65 dagen 15 uren bij den niet-onthouder.

In Frankrijk zijn de geneeskundigen begonnen, het den liefhebbers van een glaasje lastig te maken. Eerst deden zij waarnemingen op hun patiënten, die leden onder de gevolgen van alcoholgebruik. Dat was hun recht, want het behoorde in hun vak thuis. Maar toen begonnen zij de resultaten van hun onderzoek bekend te maken, en nu kon niemand zich weerhouden, alsof hij meende, dat absinth en dergelijke mengsels onschadelijk zijn.

Met den absinth waren de geneeskundigen spoedig klaar, vervolgt de schrijver. Het kwaad, dat hij aanricht, is dan ook maar al te duidelijk voor iedereen zichtbaar. Wie geregeld absinth drinkt, krijgt weldra last van duizelingen. Dan volgen hallucinatiën, delirium, en, als de drinker er toch mee voortgaat, aanvallen van vallende ziekte. Al deze verschijnselen worden vergezeld door een groote mate van sufheid.

Beginners kunnen zich een voorstelling maken van hun toekomst, door een hond te nemen en hem een paar gram absinth in te geven. Men ziet het arme dier zich stuipachtig wringen, naar adem hijgen, schuimbekken en woest blaffen, terwijl zijn oogen rollen en zijn haren overeind staan. Hij is werkelijk vergiftigd, en als de dosis wat groot geweest is, of de proef herhaald wordt, sterft hij.

Nu is de absinth wel het gevaarlijkste middel om den "eetlust op te wekken", zooals men die dingen vaak hoort noemen; maar alle sterke dranken, zonder uitzondering, verwoesten het menschelijk organisme, omdat zij zijn toebereid met alcohol, en alcohol alle organen aantast. Lever, nieren, slagaderen, hart hersenen, alles brengt hij in de war, en bij een ongesteldheid heeft het lichaam geen kracht tot weerstand en bezwijkt.

Bij een cholera-epidemie verdeelde een Schotsch geneesheer de lijders in "onverbeterlijke drinkers" en "matige lieden". Van de honderd drinkers stierven er een en negentig, van de honderd niet-drinkers negentien. Een drinker, die de cholera krijgt, heeft heel weinig kans beter te worden.

Nog minder de pokkenlijder. Bij een pokken-epidemie in België constateerde een geneesheer dat niet één der aangetaste dronkaards herstelde.

"Bij een gekwetste, die gewoon is alcohol te drinken." zegt een derde geneeskundige, "neemt alles een ernstige wending."

Een hospitaaldokter zegt hetzelfde ten opzichte van leiders aan longontsteking, typhus, aan alle acute ziekten en bij ongelukken. Er komt bij een ziekte of gekwetste, die verslaafd is aan alcohol, altijd iets onvoorziens bij, dat hem doet bezwijken.

Als men, door zich met alcohol te vergiftigen, nog alleen zichzelf benadeelde! Maar de kinderen, de arme kinderen, die het genot niet gesmaakt hebben, maar wel de straf moeten dragen! Wat de statistieken der geneesheeren ons hieromtrent meedeelen, is vreeselijk.

Een dronkaard had zeven kinderen gehad. De twee oudsten stierven heel jong aan stuipen. De derde werd op twee-en-twintigjarigen leeftijd krankzinnig, de vierde werd idioot. De vijfde is een verloopen sujet, de zesde een zenuwlijder, die steeds meent, krankzinnig te zullen worden. De eenige dochter heeft reeds aanvallen van waanzin gehad.

Een Zwitsersch geneeskundige heeft twintig familiën bestudeerd, waarvan tien bestonden uit niet-drinkers, terwijl men in de tien andere sinds verscheidene geslachten gewoon was zich te bedrinken. De onthouders hadden een en zestig kinderen gehad, waarvan er vijf jong gestorven waren. Onder de overgeblevenen waren twee misvormd, twee achterlijk, en twee leden aan St-Vitusdans; de vijftig anderen waren gezond en wel. Bij de drinkers waren zeven en vijftig kinderen: twaalf waren jong gestorven en slechts negen gezond. Alle anderen waren idioot, gebocheld, doofstom, of leden aan vallende ziekte!

Van drie en tachtig kinderen, die aan vallende ziekte leden, en in de „Salpétrière" verpleegd werden, hadden er zestig dronkaards tot ouders.

Een Luiksch geneesheer, de heer Bienfait, heeft achtereenvolgens nagegaan, wat er al zoo vóór het gebruik van alcohol gezegd wordt in het dagelijksch leven en wat hiervan waar blijkt te zijn.

„Bevordert de alcohol de spijsvertering?" vraagt hij. — Neen, want hij veroorzaakt een voorbijgaande opwekking, die nadeelig is voor de goede werking der maagspieren; de alcohol irriteert eerst den maagwand, om hem vervolgens ongevoelig te maken, en verhindert de werking van het maagsap.

„Wekt de alcohol den eetlust op?"— Neen de opwekking, die hij veroorzaakt, wordt gevolgd door een pijnlijk gevoel dat men ten onrechte voor honger houdt.

„Is de alcohol een voedingsmiddel?" — Neen, want hij beantwoordt niet aan de eischen aan voedingsmiddel gesteld, en hij geeft evenmin werkelijke verwarming, als spierkracht.

„Verwarmt de alcohol?" — Neen, want in werkelijkheid veroorzaakt

---

FEUILLETON.

HONOR I COMBATE.

(17)

I asina a socedé. Dos ora a bati, ora es conde a bisa hariendo, koe su caha ta basjir, el a combida es senjornan pa un otro ocasion.

Herman Harteneck tabata es ganador principal. El a hinca un cantidad grandi di banknoot den su sacoe di attila i el a bai su kwartier hariendo i chanzando coe es otro hendenan.

—Wel, Harteneck, té aki algun dia! nan dici coe né, ora a separa di djé.

Ta insoportabel: é ta haci ketji coe e jioe muger i é ta plunder e tata. Bon koe esai no ta dura pa largoe. Es koe tin fortuna cerca muger no tin fortuna den wega.

Pa merdia di su sigiente dia, Harteneck a lamanta coe poco dolor di cabez. E mester corda algun momentoe cosnan di ajera nochi. Ilustamente.... promer un jaagmentoe famoso: ocho konentji i un zorra.... despues un excelente almuerzo coe Rüdesheimer. .. por último cerca Orben. El a tira un bista na un mesa koe ta na banda di muraja. Si, ata es carielnan di carta, den cual el a cera su ganancia mainta tempran.

Herman a jama su oppasser, koe el a sinti den kamber un banda. Coe su auxilio el a regla su curpa liger despues koe el a bacia un canica di awa frioe riba su cabez i koe a kita toer influencia di binja. Despues el a sinta contentoe na mesa di sofá koe koffi tabata promer caba.

Un dia liber di sirbisji! Herman tabata rek su curpa coe contentoe. Despues el a cohé e cartanan riba mesa. Tres, cuater carta di invitacion a cai na suela; es cuenta di es bendedor di flor tabata revisar i aceptar coe un hizamentoe di scouder; despues el a cohé un carta, koe hende por a mira, koe su contenido a hacié tristoe.

— Bobonan, é tabata grunja. Nan ta priminti muchoe, i nan no por cumpli coe toer. Lo mi mira, kiko haci.

E tabata mira rond den kamber. Si, toer cos tabata boenita, hopi amigoe tabatin codisji riba su meubelnan, koe tabata toer na gustoe. Ma pa paga toer es cantidad ai di unbez, lo ta poco fastioso. El a abri es carta ainda unbez mas. Majan mi ta spera, koe senjor baron lo ricibi mi...."

—Pues, awé anto....Meinz!

—Senjor baron ta jama mi?

—Sigar, courant, regla candela; ta frioe, coe desajuno, leza i huma, Herman Harteneck a pasa mas ó menos un ora i net es ora ai Von Greifen a jega. Nan a coeminda otro. Harteneck a larga poné cognac. Nan a bolbé profundiza nan den nan aventura di dia anterior. Mientra Harteneck tabata papia coe tantoe gustoe, riba cara di es otro tabata keda semper un senjal di descontentoe, su wowonan tabata scur i sin gracia i cada bez su manoe tabata pasa coe impaciencia riba su cabei corticoe.

—Si, si, é tabata bisa, asina koe es oficial a stop un momentoe coe su combersacion, bo tabatin suerte for di principio té na fin. Sapristi, com boso tabata larga placa lora ajera nochi. Di major parti a sali for di mi sacoe. Dispensa mi pa es observacion ai, ma bo sabi Harteneck, pa mi tabata un perdida grandísimo.

—Rara bez ta socedé, koe bo ta di es partida koe a perdé, mi amigoe Greifen, es oficial tabata hari, jenando glas di es otro. Pakiko awé bo ta carga bo cabez tantoe?

—A bo naturalmente mester ta contentoe, senjor Von Greifen a respondé coe tristeza. Basta dia mi tin hopi hende ta ataca mi. Mi a keré, koe ajera, lo mi a haci algoe koe lo a salba mi for di mi necesidad. Na lugar di esai, awor mi ta sinta riba candela, mi ta bisa bo....riba candela. Bo ta comprendé, tin debernan koe hende mester cumpli, *coûte que coûte.*

Harteneck tabata kita pensativamente sjinisji di su sigar. E tabata mira es carta, koe nan a manda cobré, koe ainda tabata riba mesa. Cuantoe es Greifen lo tabatin mester? Com é mes lo haci coe su acreedornan, é no tabatin ningun duda. Hende ta salba su curpa masjar boa.

—Meinz, é tabata grita den es kamber un banda, trecé es portefeuille brein i cera porta.

Mientra koe Herman tabata abrié, senjor Von Greifen tabata haci manera é no tabata poné atencion riba loké Harteneck tabata haci, ma é tabata contra exactamente huntoe coe né, ora é tabata poné es placanan di papel un pa un riba mesa.

—Awor, Greifen, sigi coe bo discurso. Papia toer cos clar, sin ningun rodeo. Ta cuantoe lo bo tin mester?

—No muchoe. Cincoe cien mark.

Harteneck a mira spantar. Es cantidad ta mas ó menos toer loké el a gana. Ma es manera calmo, koe é tabata trata es cosnan ai, tabata moenstra com tantoe Greifen tabata un hombre di mundoe.

Net é tabata bai entrega su amigoe es placa caba, koe su oppasser a bin bisé, coe es carpinter Holzner ta sperále. El a lamanta falsoe.

—Aki un momentoe den mi kamber di droemi. Greifen, é dici disculpando. Lo mi caba unbez coe né. Meinz, é dici rabiando, ora Von Greifen a bai den es cuarto un banda, ma sin cera porta.

—Bon dia, Holzner, asina es oficial a respondé saludo humiljante di es simpel obrero, koe a keda para discretamente na porta.

—No toema mi na maloe, leitenant, si mi a stroba bo, é dici tirando un

hij alleen bloedsaandrang naar de huid.

„Is de alcohol een opwekkend middel?" Neen, hij bederft en vermindert de werkzaamheid van lichaam en geest.

„Behoedt de alcohol tegen besmetting?"

— Integendeel; hij maakt het organisme meer vatbaar daarvoor.

„Kan men zonder alcohol leven?"

— O, ja; dit wordt door talrijke voorbeelden bewezen.

„Is de alcohol goed voor kinderen.?" — Neen, voor kinderen is hij nog nadeeliger dan voor volwassenen.

Hieruit blijkt, dat alcohol slechts beschouwd moet worden als een vergif en niet als een geneesmiddel.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Kerkelijke berichten.

Tot de nieuwgewijde priesters, wien den 3den September ll. door Z. D. H. Mgr. A. R. SILVA de H. Priesterwijding werd toegediend, behoort ook nog de Eerwaarde Heer J. L. BECERRA, wiens naam wij de vorige week vergeten hebben te melden.

Aangaande de aankomst van Mgr. SILVA te Maracaibo vernemen wij het volgende :

Toen de *Mérida* te Maracaibo was aangekomen, begaf Z. D. H. Mgr. F. MARVEZ, Bisschop van Maracaibo, zich met zijn kapittel aan boord om Mgr. SILVA als vertegenwoordiger van het Venezolaansch Episcopaat op het Zuid-Amerikaansch Concilie te begroeten. Daarna trok men naar de kathedraal, waar een plechtig *Te Deum* werd gezongen om God te bedanken voor de behouden terugkomst van den Prelaat.

Laatstleden Dinsdag vertrokken vier van de nieuwgewijde priesters, welke Mgr. SILVA vergezelden, naar Táchira, terwijl Mgr. zelf met de overigen gisteren de reis naar Mérida zou vervolgen.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 8 dezer maand, No. 528, is bepaald, dat alle schepen, komende uit havens van Portugal, of die op hunne reis eenige haven aldaar hebben aangedaan, aan eene quarantaine zullen worden onderworpen van tien dagen, met inbegrip van de reis.

***

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 13 dezer maand, No. 536 is aan denHeer HERMAN P. LESEUR, assistent-loods alhier, tot verder herstel van gezondheid, eene verlofsverlenging voor den tijd van ééne maand verleend.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven :

Pancho Colino, Peter Degorter, Momo v. d. Hans, Eduard Isebio, M. L. Maduro Firma Maduro Brothers, Lao L. Maduro Firma Maduro Brothers, Rigina Oduber, Joseph D. Sasso casa de S. P. de Señor, Ramon F. de Vicente, en een aangeteekende brief geadresseerd aan: Leonardo Ramos, Saute Cruz de Teneriffe (rebut).

Niet voor verzending vatbaar de volgende ongefrankeerde drankwerken geadresseerd aan: Abram Capriles & Sra., Coro, José Capriles & Sra. Coro, Jozef de B. Henriquez & fa., Coro, Ricardo Lapeira, Panama, Rebeca Lindo & Ana L. de Pereira, Coro, Domingo Rubio. B'quila en twee brieven (vermoedelijk inhoudende muntstukken) geadresseerd aan : Gus van Lier, New-York City, en Andres Rosario, Pto. Cabello.

St. Martin.

El Imparcial van 12 September ll. deelt het volgende mede :

De Gouverneur heeft een telegram ontvangen, waarin gemeld wordt, dat den 8sten dezer een cycloon groote verwoestingen heeft aangericht te St. Martin.

Curaçao en Venezuela.

In *La Luz* van 14 September komt de volgende correspondentie voor. Wij vertalen uit het Spaansch :

Naar aanleiding van de aantijging, Curaçao ten laste gelegd door "La Patria Venezolana," heb ik mij de moeite gegeven eene passage te copiëeren uit "El Cojo Ilustrado," een zeer bekend Venezolaansch tijdschrift, dat in zijn nummer van Juli ll. het volgende schrijft met betrekking tot eene gravure, voorstellende de haven van Curaçao :

Het eilandje Curaçao is het centrum van zeer levendige handelsbetrekkingen met de havens van Venezuela ; uit deze veelvuldige en innige gemeenschap put het zijne levenskrachten, die het in zijn onvruchtbaren bodem tevergeefs zou zoeken. Hoewel deszelfs natuurlijke gesteldheid alzoo ongunstig is, maken toch de gastvrijheid zijner bewoners en de veelvuldige betrekkingen met de Republiek. het eilandje tot eene oase voor die Venezolanen, die door politieke beroeringen hun Vaderland moeten ontwijken. Daarom maken wij er met voldoening melding van en brengen wij het met eerbiedige dankbaarheid in herinnering. Om gevolg te geven aan die gevoelens beginnen wij met eenige gezichten van het naburige eiland te publiceeren, hopende daardoor een aangenamen dienst te bewijzen èn aan onze landgenooten èn aan de nijvere Curaçaonaars.

Ingezonden Mededeelingen.

NEDERLAND.

In Finland.

De Leidsche hoogleeraar Van der Vlugt, een der zes mannen die uitgingen om den Russischen Keizer het adres van West-Europa, ten gunste van Finland, aan te bieden, maar niet tot den Czaar toegelaten werden, beschrijft in het *Hbld.* den ganschen tocht en ook het bezoek aan Finland zelf gebracht.

De indrukken, daar opgedaan, blijken overstelpend geweest te zijn. De bevolking heeft op waardige, treffende wijze blijk gegeven van diepgevoelde erkentelijkheid voor den, zij't ook vruchteloozen, stap van West-Europa. Hier volgen een paar grepen uit het verslag.

De reeks der dankbetuigingen ving aan te Wyborgh, de eerste pleisterplaats van Finland. De trein hield daar om 2 uur na middernacht even stil. Bij onze aankomst in het holle dus van den nacht, stonden er in de straten en op het perron honderden menschen, duizend misschien, om ons, dat wil natuurlijk zeggen: onze lastgevers, de onderteekenaars der adressen, erkentelijk te groeten. Er was geen herrie, geen gejoel, geen „relletje," zoo min als ergens elders in het vervolg van onze reis; er was een groep van burgers, ernstig en bezorgd, die met volkomen klaar besef van de tragiek des oogenbliks en de beteekenis hunner daad, eens even het gelaat ontplooiden tot eene beleefde hulde jegens hen, die medegevoel betoond hadden met hun kommer.

Te negen uur was de hoofdstad Helsingfors bereikt. Het plein bij het station zag zwart van menschen. Weer werden wij, bij het naar buiten treden, verwelkomd met de Finsche volksliederen. De heer Trarieux sprak een paar woorden van dank In open landauers reden wij de stad binnen naar een „hotel," waar wij wat rust konden nemen en ons verfrisschen. Toen reden wij naar „het Bronhuis."

Onder een zeer ruim „vérandah"

---

bista riba e mesa, koe ainda tin sobrar di desajuno, coe gustoe lo mi....

—Bon, bon, mi sabi toer cos, ata bo carta ai, Harteneck a interumpié. Ta ki manera di haci esai? Mi ta keré, koe un Harteneck lo bal e cosnan ai.

Baas Holzner a hala rosea. Si lo ké é ta pidi es oficial ta jama un cos chikitoe, anto mas mehor pa é spera koe lo pagé.

—Senjor baron, si mi no tabatin mester di placa, no ta nada koe lo pasa dos tres luna. Toer kiko mi a skirbi bo ajera coe basta lástima ta puroe herdad. Un desgracia nunca ta bini sol. Un enfermedad continua, mi manoe heridar, é tabata moenstré su mân drechi lorar den panja koe ta stroba mi di traha, i també cuentanan koe mi mester paga. No toema mi na maloe, leitenant, si mi ta recorda bo koe ta di dos bez caba, koe mi ta manda mi cuenta.

—Sigur lo é ta den mi lessenaar cerca mi otro papelnan, Harteneck a respondé descuidado.

Calor di indignacion a subi den cabez di es carpinter. Reglamentoe di henter es cuarto, tapijt diki, articulonan di luho di toer calidad tabata bisé koe habitante di es lugar aki no tin falta di ningun gozo di bida. Sin embargo el a dominé pa é bolbé respondé coe un tono suplicante:

—Bo a priminti mi di paga mi, leitenant, ora koe lo bo bolbé di verlof.'

Sigur. I pakiko bo no a bini es dia ai? Es oficial a puntré unbez.

Pa único respondi es carpinter a bolbé moenstré su manoe drechi lorar den panja.

Harteneck tabata pensa. Kiko lo é ha? Si é paga es carpinter su placa, anto no ta keda nada pa su amigoe. Debe di su amigoe ta di honor i é mester ta pagar. Tabata parcé, koe Holzner també tabatin necesidad. E ta un homber bon i activo, é tin un familia grandi. Kiko Greifen lo corda di djé? Casi el a primintié caba. Ma es carpinter mester mira noema com lo é bini clar.

Asina anto é dici corticoe :

— Baas, no por. Mi no tin basta placa awor.

El a bai purar na mesa i el a tira un courant riba es carriel i es banknootnan koe tabata ai.

Inboluntariamente bista di es carpinter a sigi loké Harteneck tabata haci. Rabia a drentéle, koe es oficial a nenga di pagé i traté di un manera despreciabel.

— Pakiko bo ta bin traha cerca mi, si bo no tin placa pa paga ! é dici rabiando. Mi mester traha pa mi pam di toer dia i pa mi familia. Toer trabao mester ta pagar. Ma di kiko lo mi biba, si nan no ta paga mi mi trabao ! Mi tin derechi riba mi placa, leitenant, i........

— Corré coe es homber ai, Greifen dici coe un tono frioe saliendo for di den kamber, Despaché, Harteneck.

—Mi mes ta bai, senjor, es carpinter a respondé coe seriedad. Lo mi no por obliga es leitenant di doena mi algun di es placa koe ta riba mesa, . Dios pordonéle es inhusticia, koe é ta haci no solamente na mi, ma també na mi familia.

Coe cabez abao baas Holzner a sali for di den kamber. Herman tabata bai jamé trobé, pa alomenos é pagé mitar di su debe, ma boz di bofon di su amigoe a kitéle.

— Un berdadera comedia, é dici, toemando lugar den hoeki riba sofá.

Es homber tabata conta coe bo bon coerazon. Ta bon koe bo a para duroe. Es carpinter lo bini clar masjar fácil, no tené cuidao. Es hendenan sá lamenta i jora excelentemente.... bam, larga nos regla nos asuntoe, Harteneck.... Miljones di gracias, é dici ora Herman a entregé e placa, koe el a pidi. Naturalmente mi ta paga bo atrobé. Bo kier un obligacion.... No? berdaderamente no tin necesidad di esai den nos dos.

Senjor Von Greifen a papia ainda algoe di nobedad di den dia, despues el a bai, gradiciendo Herman ainda un bez mas.

Den trapi é tabata grunja :

— Ta fortuna koe mi a bini tempran. Mi ta keré sigur, koe Harteneck lo a doena es homber ai toer su placa. Hende mester gana algoe, si bo kier sinja es jonkman di goza di bida.... Bá ! coe coerazon mole, bo no ta haci nada.

Herman Harteneck su bon sintimentoenan a danja henteramente pa es accion ai. Holzner tabata berdaderamente un Hartenstein. Aunké como mucha caba el a bai coe su tata na Münberg, toch é ta sali di Holznernan di aldea Hartenstein. Esai ta motiboe koe es oficial a encargé es tempoe ai pa traha un parti di meubel di su cas. Mientra koe Holzner tabata traha es meubelnan, cada bez Harteneck tabata den su winkel i el a cera muchoe conocir coe né.

Es tono biboe den reunion di su amigoenan, koe semper é tabata di mas borotador, no tabata por a dismunie su tristeza ni hasta ora nan tabata comé huntoe.

Senjorita Orben tabata destinar di bolbé doena Harteneck su legria di coestumber. Anochi ora é tabata sinta bebé té coe su familia Orben, es dibercion di es senjorita a haja otro punto cerca djé,

Lily a utiliza su tempoe bon. Atencion koe na *Hartenstein* es hoben oficial a dedica né, a haja pronto na Münberg un relacion mas cordial.

Es deseo koe es dia ai Lily a hinca den su cabez loco, parcé ta bira un realidad. Su bon bida tabata pas excelentemente coe Herman su caracter superficial. Senjorita Lily tabata combencir coe baron Harteneck lo ta un bon esposo. Ki biboe i pleizir é ta! Ki cuenta é tin, si algun huez severo di moral lo sagudi cabez i spierté koe é ta hunga.

Esai su tata també ta haci. I muchoe bez su tata a bisé, koe un poco hungamentoe ta un di es dibercion di alta sociedad.

(*E ta sigi.*)

———o———

had zich de bloem der bevolking, in de eerste plaats Finland's adel, ten getale van naar schatting driehonderd personen, verzameld tot het tweede ontbijt.

Voorzitter van den disch was de oud-hoogleeraar en Staatsraad Estlander. Rechts en links van hem zaten, in bonte rij afwisselend met de hoogst geplaatsten onder de aanwezige Finnen, de afgevaardigden uit "Europa." Nadat de oude Staatsraad in onberispelijk Fransch de gevoelens van Finland jegens zijn vrienden uit het Westen had vertolkt, nam de heer Trarieux het woord om in die verrukkelijke taalmuziek, waarvan alleen een beschaafde Franschman het geheim bezit, het nobele volk van Finland te bemoedigen, in weerwil van het mislukken onzer reis. Hij had daarbij den tact, zijne toespraak te openen met de verklaring, dat wij niet waren gekomen als opruiers, maar als boodschappers van gerechtigheid en eendracht, en dus ons eerste glas wenschten te wijden aan den Groothertog van Finland. Met dien dronk stemden allen in. Geestdriftig ? Wie zal dat zeggen ? In elk geval : zonder een zichtbaren zweem van onlust. Er volgde nog meer toespraken. Twee dingen waren daarbij uiterst treffend : de diepte en levendigheid der nationale gevoelens, en dan de dankbare verrassing wegens de tusschenkomst van "Europa."

"Wij wisten niet wat wij hoorden" zeide de onder-voorzitter van den gemeenteraad der hoofdstad. "Wij hadden nooit gedacht, dat het Westten zich zou warm maken voor ons, verschovelingen in den Noordoosthoek." Die erkentelijkheid scheen volstrekt algemeen. Eene der aanzittende dames vertelde dat zij 's morgens, bij het verlaten van haar landgoed, den tuinjongen voorbijgaande, dezen had toegeroepan : "Ik ga de heeren uit Europa danken, die een goed woord voor ons hebben willen doen bij den Tsaar." "Hé, mevrouw," had daarop de jongen met een snik geantwoord, "bedankt hen, als het u belieft, ook voor mij."

Het viel niet gemakkelijk van Helsingfors te scheiden. Maar het moest. Den trein van 3 uur hadden wij al laten vertrekken. Den trein echter van 6 mochten wij niet verzuimen. Men had per telefoon een extra-trein voor ons besteld te Thoyola, aansluitende aan dezen. Men had naar Abo geseind, om de postboot op Stockholm terug te houden, totdat wij daar zouden zijn aangekomen. Het vaarwel te 6 uur was dus onvermijdelijk. Het was na den schoonen dag een waardig slot. Al de deelnemers aan de ontvangst in het "Bronhuis" hadden met honderden anderen zich geschaard om en in het station. De heeren Trarieux en Nordenskjöld, die het eerst aankwamen, werden letterlijk begraven onder bloemen. En nog bleven er voor de achteraangaanden handenvol over. Alles verdrong zich voor onze slaapwagens met woorden van dank en tot weêrziens. Toen de trein langzaam wegreed en de wuivende schare uit het gezicht verdween, waren wêer de wegstervende klanken der twee droevig-mooie volksliederen het laatste vaarwel, dat ons de hoofdstad achterna zond.

Hollandsche oorlogsschepen.

H. M. pantserdekschip *Friesland* is weer van Manilla vertrokken, met bestemming naar Soerabaja.

Omtrent de reis van de *Friesland* naar Manilla bericht men aan het *Bat. Nbld.*, dat bij aankomst van dat schip aldaar het Amerikaansche gouvernement met het gebruikelijke saluut werd gesalueerd, welk saluut onmiddellijk werd beantwoord.

Door den commandant van de *Friesland* werden, zoowel bij de autoriteiten als bij de commandanten der aldaar aanwezige oorlogsschepen, bezoeken afgelegd, welke eveneens werden beantwoord. Ook werd een bezoek gebracht aan het beroemde Metereologische Observatorium aldaar, en werden den commandant door den directeur dier inrichting eenige boekwerken ten geschenke gegeven, welke dankbaar werden aanvaard.

Een eigenaardige en zeer gewaardeerde beleefdheid was die van den commandant van het Engelsch oorlogsschip *Grafton*, die elken morgen bij de parade de muziek aan boord van zijn kruiser het Nederlandsche volkslied liet spelen. Bij het vertrek van de *Friesland* liet de commandant dan ook niet na, hem daarvoor dank te zeggen.

BUITENLAND.

Rome. — Men weet, dat onlangs de Zuid-Amerikaansche bisschoppen, op verlangen van den H. Vader, te Rome een concilie hielden. Op het program der beraadslagingen was door den H. Stoel ook de kerkmuziek geplaatst, en met name het bekende Decreet *Quod S. Augustinus* over de *libri chorici Ecclesiae* en het (hiertoe in het Latijn vertaalde) *Regolamento* voor de Italiaansche bisschoppen

Op hoogst vereerende uitnoodiging van HH. DD. HH. Mgr. Alarcon, aartsbisschop van Mexico, en Mgr. Carnacho, bisschop van Queretaro, in wier diocesen twee voormalige leerlingen van de Regensburgsche kerkmuziekschool sedert 1890 met groote vrucht en offervaardigheid voor de kerkmuziek werkzaam zijn, heeft de Eerw. directeur dier school, de welbekende Haberl, twee conferenties voor de hoogwaardige bisschoppen gehouden, om praktisch de beraadslagingen en besluiten van het Concilie toe te lichten.

Op die, in 't Spaansch gedrukte, uitnoodiging kwamen niet minder dan 35 bisschoppen samen in de ruime zaal van het Zuid-Amerikaansch Collegie; bij hen had zich eene menigte Zuid-Amerikaansche studenten en priesters aangesloten. Bij deze eerste conferentie behandelde Haberl, deels in 't Italiaansch, deels in 't Spaansch (naar den 2en druk van de Spaansche vertaling van zijn *Magister Choralis*) de grondbeginselen van de liturgische muziek en helderde die op met talrijke voorbeelden uit de officiëele zangboeken. Om een duidelijk beeld van de voordracht te geven en van het innig verband tusschen den liturgischen zang en het kerkelijk Officie, zong Haberl de geheele Pinkster Vespers van het begin tot het einde, van de psalmen en den hymnus slechts het eerste en laaste vers ; daarna droeg hij voor de gansche Missa Feriae V infra Octav. Pentec., van Introitus af tot *Ite Missa est*, inclusief Graduale, Alleluja, Sequentia enz. en al de gezangen van den priester. De bisschoppen waren opgetogen en spraken nadrukkelijk hun overtuiging uit dat het mogelijk is, zelfs in de kleinste en armste kerken, op waardige wijze en stipt volgens de kerkelijke voorschriften de Gregoriaansche gezangen uit te voeren, zonder dat te veel van de krachten of te veel tijd wordt vereischt.

Bij de tweede conferentie had Haberl twaalf kweekelingen van het Collegium germanico-ungaricum bij zich om onder zijne leiding eenige meerstemmige kerkgezangen voor de bisschoppen voor te dragen. Zij zongen *Veni Creator Spiritus* van Witt met tusschenvoeging van de Gregoriaansche strophen ; *Gloria* uit Mitter's Missa *in hon. Ss. Nominis Jesu* voor 2 mannenst. met harmonium; *Christus facto est*, van Witt; *Ecce sacerdos magnus*, van Thielen; *Tantum ergo en Genitori*, van Haller voor 5 mannenst: 't was een lust die 12 jonge mannen te hooren zingen, zoo goed was hun intonatie, zoo duidelijk hun uitspraak, zoo levendig hun rythmus, zoo nauwkeurig hun ensemble, zoo verstaanbaar en kleurenrijk hun voordracht Het hoogwaardig auditorium was over en over voldaan. Op verlangen der hoorders zongen zij óok nog op voortreffelijke wijze eenige gedeelten van de Requiemmis; daarna vroeg de bisschop van Queretaro nog aan Haberl om een gedeelte van *Exultet* voor te zingen, en met zijn twaalf zangers nog het Gregoriaansche *Te Deum* te laten hooren.

Wanneer alzoo de Gregoriaansche zang in de diocesen van Zuid-Amerika een nieuw tijdperk van bloei gaat intreden, is dit al weder een der heilrijke gevolgen van de maatregelen, door den H Stoel genomen, om de eenheid in den liturgischen zang tot stand te brengen volgens het Decreet *Quod S. Augustinus*, met behulp der officieele zangboeken

Italie.—De *Tribuna* deelt mede, hoeveel moeite Italië gehad heeft om den Paus van de Vredesconferentie verwijderd te houden. Zooals men weet, had Italië al vóór de verzending der uitnoodigingen medegedeeld dat het niet mee zou doen, als de Paus werd geïnviteerd. Andere mogendheden trachtten de Italiaansche regeering tot andere gedachten te brengen, maar admiraal Canevaro verklaarde, dat het Vaticaan sedert 20 September 1870 openlijk Italië bestreden had ; het moest zich bij den bestaanden toestand neerleggen, anders kon Italië niet met den Paus samenwerken op de conferentie. Rusland en Frankrijk traden op vóór de deelneming van den Paus, Oostenrijk en Duitschland hielden zich onzijdig. De Russische gezant deelde zelfs admiraal Canevaro mede, dat de Czaar de deelneming van den Paus wenschte, en dat Italië er voor verantwoordelijk zou zijn, als door zijn weigering de conferentie mislukte. Italië wees deze verantwoordelijkheid af. Een oogenblik scheen het, alsof de Paus toch zou worden uitgenoodigd, toen de officieuse mededeeling van Engeland verscheen, dat dit rijk gaarne zou deelnemen aan de conferentie, mits Italië ook vertegenwoordigd was. Dit was beslissend, en de Paus werd niet gevraagd.

De *Daily Telegraph* verneemt uit Rome : Men verzekert in de Vaticaansche kringen, dat de Paus voornemens is, eerstdaags een krachtige encycliek uit te vaardigen, waarin hij met nadruk opkomt tegen het vervolgen van de Kerk door de Italiaansche regeering, hetgeen zijn toppunt bereikte in de grootste vernedering, haar onlangs aangedaan, toen Italië met al zijn diplomatieke middelen den Paus belette, zich op de Haagsche vredesconferentie te laten vertegenwoordigen, hetgeen Leo XIII gelijkstelt met schending van Italië's eigen wetten ; want de garantiewet van 1871 schrijft voor, den Paus te behandelen als souverein.

Frankrijk.—Kardinaal Langénieux, aartsbisschop van Reims, heeft het Eucharistisch Congres feestelijk geopend te Lourdes in tegenwoordigheid van twintig bisschoppen die hem afhaalden in processie en naar de kerk van den H. Rozenkrans vergezelden. Hier sprak de bisschop van Tarbes de openingsrede, waarna Mgr. Langénieux het *Veni Creator* aanhief.

De openbare bijeenkomst werd geopend door een heerlijke rede van kardinaal Langénieux, gevolgd door een sublieme beschouwing van den bekenden pater Olivier van de Orde der Predikheeren van Parijs, die handelde over de nauwe betrekking tusschen Jesus en Maria, tusschen Lourdes en het H. Sacrament.

— De telegraaf bracht ons reeds het bericht van de veroordeeling van Dreyfus tot 10 jaar detentie. Dreyfus heeft tegen zijn vonnis appèl aangeteekend.

Belgie. — De thans afgetreden premier, de heer Jules Vandenpeereboom, stamt uit een oud geslacht uit West-Vlaanderen. Hij is een neef van wijlen Alphons Vandenpeereboom, die in 1860 deel uitmaakte van het liberale Kabinet van Frère-Orban.

Op twintigjarigen leeftijd was hij reeds advocaat: in 1878 zond zijn vaderstad Kortrijk hem voor de eerste maal naar de Kamer. De destijds plaats vindende verkiezingen hadden den val van het eerste Kabinet Malou tengevolge, in welks plaats het ministerie Frère-Orban optrad, dat de herziening van het onderwijs in liberalen geest ter hand nam, tot — het onderwijs wegens de groote kosten, welke het vereischte en de rechtmatige grieven, tegen de "Ongelukswet" ingebracht, het zelf ten val bracht.

Gedurende de liberale periode, welke zes jaar duurde, bevond de heer Vandenpeereboom zich steeds in de gelederen der oppositie ; door zijn openhartig, koel optreden oefende hij van den beginne af aan een sterken invloed uit op zijn collega's. Hij houdt van vormen, is steeds beleefd, drukt zich uit met nauwkeurigheid en toont in alles wat hij ter hand neemt of waarover hij spreekt een strenge zakelijkheid. Bij de vorming van het katholieke Kabinet werd hem het nieuwe ministerie van spoorwegen, posterijen en telegraphie toevertrouwd, welke takken van dienst, vroeger behoorende tot het ministetie van Openbare Werken, dringend verbetering van noode hadden.

Vandenpeereboom heeft zich, zooals wij lezen in een blad, dat in de verste verte niet tot zijn partij behoort, zeer verdienstelijk gemaakt tegenover het verkeerswezen. Men reist thans in Belgie oneindig veel beter, vlugger en gemakkelijker dan vóór zijn bestuur. Om het land de concurrentie mogelijk te maken met Holland en Frankrijk, wat betreft het internationaal verkeer tusschen Engeland en het vasteland, schiep hij een gansch eskader van prachtige en snelvarende postbooten, welke tusschen Ostende en Dover varen; liet hij de spoorwegen verbeteren zooveel hem in zijn macht was.

Groot is het aantal hervormingen, dat hij bij de posterijen en de telegraphie heeft ingevoerd. Groote telegrammen bijvoorbeeld kosten slechts één centime per woord, de nachtdienst der goederentreinen is zóó ingericht, dat de couranten, welke te middernacht te Brussel worden afgegeven, daarmee nog vervoerd kunnen worden om des morgens met de eerste post overal te worden besteld.

Vandenpeereboom is in zijn ministerie steeds zeer zelfstandig opgetreden. Hij heeft voor de zooveelste maal bewezen, dat de minister van een zoogenaamde vak-afdeeling nu juist geen vakman behoeft te zijn, mits hij slechts werkkracht en een goed denkvermogen, goed inzicht bezit. Men vindt hem steeds aan de vooruitstrevende zijde der katholieken, wanneer het politieke hervormingen betreft. Van zijn eens ingenomen standpunt is hij door niets af te brengen : dat is gebleken bij de legerhervorming en nu weer bij de hervorming van het kiesrecht.

In elke zaak weet hij zich in te werken; het bewijs heeft hij onlangs nog geleverd door als minister van oorlog op te treden. En het zou niet te verwonderen zijn, zegt een liberaal blad, dat de heer De Smet de Naeyer, met de vorming van het nieuwe ministerie belast, zich de medewerking verzekert van „den nuttigen man voor het voeren van locomotieven", zooals de heer Los rand, de radicaal, hem onlangnoemde.

— Na een kalm verloop is de ministerieele crisis in België opgelost. Na vijf dagen zoekens had De Smet de Naeyer zijn collega's gevonden. Deze zijn zes in getal, want er heeft een andere verdeeling van afdeelingen plaats gehad. De „spoorwegen" hebben voor het oogenblik opgehouden een afzonderlijk departement te vormen en zijn bij „Nijverheid en Arbeid" gevoegd, terwijl „Openbare Werken" van „Landbouw" naar Financiën" overgingen. Daarentegen heeft Oorlog weer een eigen chef. Ziehier de samenstelling: Min-pres., Min. van Fin. en Openbare Werken, De Smet de Naeyer; Binnenlandsche Zaken De Trooz; Justitie Van den Heuvel; Oorlog generaal Cousebant d' Alkemade; Buitenlandsche Zaken De Favereau; Landbouw baron Van den Bruggen; Nijverheid, Arbeid en Spoorwegen Liebart.

Duitschland. — Zooals men weet, weigert de Bondsraad (Eerste Kamer) nog altoos, het door den

Rijksdag (Tweede Kamer aangenomen wetsontwerp tot wedertoelating van de Jesuïten te bekrachtigen.

Volgens de *Hann. Cour.* zou vorst Hohenlohe tegenover een conservatief partijleider zijn voornemen te kennen gegeven hebben, om bij den bondsraad op die bekrachtiging aan te dringen. De bedoelde politicus moet daarover zeer ontstemd geweest zijn en gedreigd hebben, dat dan de meeste conservatieve leden van den Rijksdag hun mandaat zouden nederleggen.

De *Germania* verzekert, dat onmiddellijk na de heropening der zitting van den Rijksdag, de Centrumspartij met kracht zal optreden, om den Bondsraad tot eene bespoediging van zijn besluit aan te manen,— gedachtig den regel; "de vallende druppel holt den steen uit."

ADVERTENTIEN.

TIJD TAFEL

der stoomschepen van "the Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1899.	Caracas	Philphª	Caracas	Philphª	Caracas	Philphª	Caracas
Vertrekt van New York....	Juli 6	Juli 22	Aug. 5	Aug. 23	Sept. 6	Sept. 22	Oct. [illegible]
Doet San Juan aan........	„ 11	„ 27	„ 10	„ 28	„ 11	„ 28	„ 11
„ Ponce	„ 12	„ —	„ 11	„ —	„ 12	„ —	„ 12
„ Curaçao	„ 14	„ 29	„ 13	„ 30	„ 14	„ 30	„ 14
Komt aan te La Guayra..	„ 15	„ 30	„ 14	„ 31	„ 15	Oct. 1	„ 15
Vertrekt van „ ..	„ 18	Aug. 3	„ 17	Sept. 4	„ 18	„ 4	„ 18
Komt aan te Pto. Cabello	„ 19	„ 4	„ 18	„ 5	„ 19	„ 5	„ 19
Vertrekt van „	„ 20	„ 5	„ 19	„ 6	„ 20	„ 6	„ 20
Komt aan te Curaçao	„ 21	„ 6	„ 20	„ 7	„ 21	„ 7	„ 21
Vertrekt van „	„ 22	„ 7	„ 21	„ 8	„ 22	„ 8	„ 22
Doet La Guaira aan	„ 23	„ 8	„ 22	„ 9	„ 23	„ 9	„ 23
„ Ponce „	„ 25	„ 10	„ 24	„ 11	„ 25	„ 11	„ 25
„ San Juan	„ 26	„ 11	„ 25	„ 12	„ 26	„ 12	„ 26
Komt aan te New-York	„ 31	„ 16	„ 30	„ 17	Oct. 1	„ 17	„ 31

STOOMSCHIP "MERIDA."

Vertrekt van Curaçao	Juni 24	Juli 11	Juli 29	Aug. 13	Aug. 30	Sept. 14	Sept. 30
Komt aan te Maracaibo	„ 25	„ 15	„ 30	„ 14	„ 31	„ 15	Oct. 1
Vertrekt van „	„ 29	„ 19	Aug. 4	„ 18	Sept. 5	„ 19	„ 5
Komt aan te Curaçao	„ 30	„ 20	„ 5	„ 19	„ 6	„ 20	„ [illegible]
Vertrekt van „	Juli 3	—	„ 7	—	„ 8	—	„ 8
Komt aan te Maracaibo	„ 4	—	„ 8	—	„ 9	—	„ 9
Vertrekt van „	„ 6	—	„ 10	—	„ 12	—	„ 11
Komt aan te Curaçao	„ 7	—	„ 11	—	„ 13	—	„ 12

SS. "HILDUR" en "A. R. THORP."

	Hildur	A.R.Thorp	Hildur	A.R.Thorp	Hildur	A.R.Thorp
Vertrekt van New York........	Juni 7	Juni 21	Juli 12	Juli 28	Aug. 12	Aug. 28
Komt aan te Curaçao.........	„ 16	„ 30	„ 21	Aug. 6	„ 21	Sept. 6
Vertrekt van „	„ 17	Juli 1	„ 22	„ 7	„ 22	„ 7
Komt aan te Maracaibo......	„ 18	„ 2	„ 23	„ 8	„ 23	„ 8
Vertrekt van „	„ 25	„ 11	„ 28	„ 13	„ 29	„ 14
Komt aan te Curaçao.........	„ 26	„ 12	„ 29	„ 14	„ 30	„ 15
Vertrekt van „	„ 26	„ 13	„ 29	„ 14	„ 30	„ 15
Komt aan te New York........	Juli 5	„ 22	Aug. 7	„ 23	Sept. 8	„ 24